

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії

А. В. Красножон

17 квітня 2023 р.

**ПРОГРАМНІ ВИМОГИ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Спеціальність: 014 Середня освіта (Фізична культура)

Одеса – 2023

Пояснювальна записка

Фаховий іспит для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Університеті Ушинського) здійснюється згідно із Законами України «Про вищу освіту» та Правилами прийому на навчання для здобуття вищої освіти у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» в 2023 році. Правила прийому на навчання до Університету Ушинського розроблено приймальною комісією Університету Ушинського (далі – приймальна комісія) відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 році (далі – Порядок прийому), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 березня 2023 року № 276 та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 28 березня 2023 року за № 519/39575. Фаховий іспит проводиться у формі тестування зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка з метою визначення рівня теоретико-методичних знань абітурієнтів на здобуття освітнього ступеня «магістр» які здобули ступень вищої освіти.

Порядок проведення фахового іспиту

- Допуск до вступного випробування вступників здійснюється за умови наявності екзаменаційного листа та документа, який засвідчує особу (паспорта, свідоцтва про народження тощо);
- вступникам, дозволяється брати з собою необхідні для складання фахового іспиту канцелярські предмети, перелік яких рекомендований предметною екзаменаційною комісією, що проводить вступні випробування; присутність сторонніх осіб (батьків, викладачів, які не є членами відповідної екзаменаційної комісії) на вступному випробуванні заборонена;
- фаховий іспит проводять не менше двох екзаменаторів, які оцінюють результати тестування вступника, засвідчуючи його своїми підписами в аркуші результатів вступних випробувань (екзаменаційному листі) та екзаменаційній відомості;
- голова екзаменаційної комісії засвідчує своїм підписом кожен з цих документів;
- екзаменаційні відомості повертаються відповідальному секретареві приймальної комісії у день проведення фахового іспиту, про що зазначається у журналі їх видачі і підтверджується підписом голови екзаменаційної комісії;
- допуск вступників до фахового іспиту здійснюється за умови наявності аркуша результатів вступних випробувань (екзаменаційного листа);
- фаховий іспит проводиться згідно з розкладом, затвердженим головою приймальної комісії;

- вступники, які не з'явилися на фаховий іспит без поважних причин у визначений розкладом час, до участі у подальших випробуваннях та в конкурсі не допускаються; за наявності поважних причин, підтверджених документально, вступники можуть бути допущені до пропущеного вступного випробування з дозволу відповідального секретаря приймальної комісії в межах встановлених термінів та розкладу вступних випробувань;
- перескладання фахового іспиту не дозволяється.

Вимоги до абітурієнтів на фаховому іспиті

Абітурієнтам під час підготовки до випробування необхідно використовувати навчально-методичну літературу з дисциплін: «Теорія і методика фізичного виховання», «Педагогіка», «Філософія», «Психологія фізичного виховання», «Методологія педагогічних досліджень фізичного виховання і спорту», «Валеологія», «Організація і методика оздоровчої фізичної культури», «Фізіологія людини», «Гігієна». Також слід звернути увагу на самостійне ознайомлення з ключовими поняттями «Педагогіки вищої школи», «Теорії і методики оздоровчої фізичної культури», «Теорії і методики спортивної підготовки».

Надаємо орієнтовну тематику для фахового іспиту для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура).

Зміст програми

Тема 1. Предмет і зміст теорії і методики фізичного виховання.

Термінологічний апарат (фізична культура, фізичне виховання, фізична освіта, фізичний розвиток, фізичні якості, фізичний стан, фізичне здоров'я, фізична працездатність, фізична підготовка і фізична підготовленість, фізична рекреація, фізична реабілітація, фітнес, рухова активність, норма).

Тема 2. Педагогічний процес в сфері фізичного виховання.

Характеристика фізичного виховання як педагогічного процесу. Теоретичні основи фізичного виховання як педагогічного процесу. Спеціальні компоненти педагогічного процесу фізичного виховання. Поняття «засоби» фізичного виховання. Методи фізичного виховання та їх характеристика. Методи повідомлення нових знань, методи практичного виконання фізичних вправ, методи контролю і самоконтролю, методи організації тих, що займаються. Принципи педагогічного процесу.

Тема 3. Засоби і методи фізичного виховання. Техніка фізичних вправ.

Фізичні вправи – основний засіб фізичного виховання. Структура, форма, зміст, класифікація фізичних вправ. Чинники, які обумовлюють вплив фізичних вправ на організм тих, що займаються. Оздоровчий ефект засобів фізичного виховання. Оздоровчі сили природи та гігієнічні чинники як засоби фізичного виховання. Техніка фізичних вправ. Поняття техніки, основи техніки, основний

механізм техніки, деталі техніки. Структурні характеристики рухових дій (кінематичні, динамічні та ритмічні характеристики).

Тема 4. Навантаження та відпочинок взаємопов'язані компоненти виконання фізичних вправ.

Поняття «навантаження» в фізичному вихованні. Характеристика видів та сторін навантаження. Обсяг, інтенсивність. Інтервали відпочинку між навантаженнями. Регулювання навантаження – збільшення та зменшення, яке забезпечується різними факторами. Об'єктивні показники навантаження. Показники ЧСС під час навантажень. Контроль за навантаженням. Щільність уроку фізичної культури, її види та засоби регулювання. Види зайнятості учнів на уроці фізичної культури, що обумовлюють щільність уроку. Методи визначення щільності. Компоненти, які впливають на щільність уроку. Види та засоби контролю щільності. Методика складання графіку зайнятості та показників ЧСС під час уроку фізичної культури.

Тема 5. Загальна характеристика навчання руховим діям.

Методологічні основи теорії навчання руховим діям. Педагогічні та фізіологічні основи навчання руховим діям. Предмет та задачі навчання в фізичному вихованні. Особливості процесу навчання руховим діям. Рухові уміння та навички, їх характеристика (особливості, значення та закономірності формування).

Тема 6. Структура процесу навчання руховим діям. Початковий етап навчання руховим діям.

Передумови успішного засвоєння техніки рухливих дій. Структура процесу навчання руховим діям. Етапи навчання та їх мета. Початковий етап навчання руховим діям. Мета, задачі, шляхи створення уявлення про рухові дії, шляхи початкового практичного засвоєння рухових дій. Помилки, їх причини та засоби усунення. Навантаження і відпочинок на етапі початкового навчання.

Тема 7. Етап поглибленого навчання та вдосконалення рухових дій.

Характеристика етапу поглибленого навчання і вдосконалення рухових дій. Спрямованість, задачі етапу поглибленого навчання. Особливості методики. Навантаження і відпочинок на етапі поглибленого навчання. Спрямованість і задачі етапу вдосконалення рухових дій. Попередження і усунення помилок. Перебудова техніки рухових дій. Причини, що потребують перебудови техніки рухових дій. Контроль за освоєнням техніки рухових дій.

Тема 8. Загальні основи розвитку рухових якостей.

Загальні поняття про рухові якості. Основи методики розвитку рухових якостей. Послідовність дій педагога при розвитку рухових якостей. Загальна характеристика силових здібностей та методика їх розвитку якостей. Поняття «швидкісні якості», елементарні форми прояву, засоби та методика розвитку, швидкісних якостей. Чинники, що обумовлюють швидкісні якості. Контроль за рівнем швидкісних якостей. Витривалість як фізична якість, види витривалості, фактори, що обумовлюють прояв витривалості, засоби і методи розвитку витривалості. Контроль за рівнем витривалості. Характеристика гнучкості, види і

чинники, що обумовлюють гнучкість. Засоби і методи розвитку гнучкості. Контроль за рівнем розвитку гнучкості. Координаційні здібності: види, засоби, чинники, які обумовлюють прояву, методи і контроль за рівнем прояву.

Тема 9. Форми організації занять в фізичному вихованні.

Значення організаційних аспектів успішного рішення задач фізичного виховання. Поняття “зміст”, “форма”, “система занять” в фізичному вихованні. Одиниця системи занять у фізичному вихованні та оздоровчому тренуванні – тижневий цикл. Загальна класифікація форм занять: урочні, позаурочні. Динаміка фізичної працездатності – теоретична основа побудови занять з фізичного виховання. Типова структура занять фізичними вправами. Класифікація та ознаки позаурочних форм занять. Методи організації занять.

Тема 10. Урок – основна форма організації занять у фізичному вихованні.

Урочні форми як основні форми занять, які дозволяють створити необхідні умови щодо ефективного навчання руховим діям і впливають на функціональні здібності організму. Ознаки уроку. Класифікація занять урочного типу. Типова структура уроку. Організація та послідовність вирішення задач основної та заключної частини уроку.

Тема 11. Методика планування навчальної роботи з фізичного виховання у загальноосвітній школі. Контроль на уроках фізичної культури.

Види планування та основні документи планування навчально-виховної роботи з фізичного виховання в загальноосвітній школі. Програма – головний документ планування роботи з фізичної культури у школі. Облік, види обліку в фізичному вихованні: попередній, поточний та підсумковий. Документи обліку в фізичному вихованні.

Тема 12. Соціальні і особисті потреби школярів в руховій активності. Норми рухової активності дітей і підлітків.

Фактори, що впливають на формування мотиваційних установок по руховій діяльності школярів. Біологічна потреба організму в руховій активності. Причини виникнення гіпокінезії. Вплив на організм дитини низького рівня рухової активності. Норми рухової активності дітей і підлітків.

Тема 13. Основи методики фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку.

Взаємозв'язок дошкільного і шкільного ланок фізичного виховання. Завдання і засоби фізичного виховання в молодшому шкільному віці. Особливості розвитку дитячого організму в молодшому шкільному віці. Особливості методики фізичного виховання молодших школярів.

Тема 14. Основи методики фізичного виховання дітей середнього шкільного віку.

Завдання і засоби фізичного виховання в середньому шкільному віці. Особливості розвитку дитини в середньому шкільному віці. Особливості методики фізичного виховання в середньому шкільному віці.

Тема 15. Основи методики фізичного виховання дітей старшого шкільного віку.

Завдання і засоби фізичного виховання в старшому шкільному віці. Особливості розвитку дитини в старшому шкільному віці. Особливості методики фізичного виховання в старшому шкільному віці.

Тема 16. Методика оцінки фізичного розвитку і фізичної підготовленості школярів та молоді.

Загальні поняття про методи і методику досліджень в фізичному вихованні. Методика оцінки рівня фізичного розвитку дітей шкільного віку. Методика оцінки рівня фізичної підготовленості дітей шкільного віку. Значення контролю за динамікою фізичної підготовленості дітей шкільного віку.

Порядок оцінювання фахового іспиту

Оцінювання результатів фахового іспиту (тестування) вступників на вступному випробуванні здійснюється членами фахової комісії, призначеної згідно наказу ректора, за шкалою оцінок від 100 балів. Вступники, які отримали оцінку нижче 100 балів, не допускаються до участі у конкурсному відборі. Тести містять 25 питань і складаються з варіантів відповідей, з яких лише одна є вірною. Тестовий бал оцінюється за наступною шкалою:

Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Кількість правильних відповідей	Кількість балів
25	200	13	175
24	198	12	172
23	196	11	168
22	194	10	158
21	192	9	155
20	190	8	140
19	188	7	135
18	186	6	125
17	184	5	120
16	182	4	115
15	180	3	110
14	178	2	100

Рекомендована література

Основна

1. Башавець Н.А. Фізичне виховання у питаннях, відповідях та методичних рекомендаціях (основи здоров'язбереження). Одеса, Печатний дом, 2013. 352 с.
2. Бріжаний О. В. Основи наукової підготовки майбутнього вчителя фізичної культури : навч. посіб. для спец. «Фізичне виховання» Глухів : РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2011. 249 с.
3. Горбунов Г.Д. Психопедагогика спорта: учебное пособие для вузов. М. : Советский спорт, 2007. 295 с
4. Гринченко І.Б. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичного виховання : досвід європейських країн Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. 2014. Вип. 42. С. 39-50
5. Клопов Р. В. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту із застосуванням інформаційних технологій: теорія і практика : [монографія] Запоріжжя : Вид-во Запорізького національного ун-ту, 2010. 386 с.
6. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання: підручник [для студ. вузів фіз. вихов. і спорту]: В 2 т. К.: Олімпійська література, 2008. Т. 2. Методика фізичного виховання різних груп населення. 2018. 368 с
7. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання Т. 1: Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. К.: В-во НУФВСУ «Олімпійська література», 2012. 391 с.
8. Круцевич Т.Ю., Пангелова Н.Є., Кривчикова О.Д. Теорія і методика фізичного виховання: підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту: 2 т. К. : Національний університет фізичного виховання і спорту України, вид-во «Олімп. Л-ра», 2017. 382 с.
9. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / упоряд. Гриневич Л. [та ін.]. Київ : МОН України, 2016. 34 с.
10. Педагогика физической культуры: учебник / под ред. В. И. Криличевского, А. Г. Семенова, С. Н. Бекасовой. М. : КНОРУС, 2012. 320 с.
11. Педагогіка фізичної культури: навч. посібник / Г. П. Ковальчук, В. В. Присакар. Кам'янець-Подільський : Вид. ПП Зволейко Д. Г., 2012. 424 с
12. Степанченко Н. І. Інноваційні технології у професійній підготовці майбутніх учителів фізичного виховання : навч-метод. Посібник. Львів : ДРУКАРТ, 2013. 66 с.
13. Степанченко Н. І. Концепція професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання. Львів : ДРУКАРТ, 2016. 42 с
14. Степанченко Н. І. Методика професійної підготовки учителів фізичного виховання : навч-метод. посібник. Львів : ДРУКАРТ, 2016. 62 с.
15. Степанченко Н. І. Система професійної підготовки учителів фізичного виховання : монографія. Львів : Піраміда, 2016. 652 с.

16. Теорія і методика фізичного виховання : підр. для студ. ВНЗ фіз. виховання та спорту : в 2 т. / [ред. Т. Ю. Круцевич]. К. : Олімпійська література, 2008. Т. 1 : Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. 391 с. Т. 2 : Методика фізичного виховання різних груп населення. 367 с.

17. Тимошенко О. В. Оптимізація професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури: монографія. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2008. 420 с

18. Худолій О.М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання : [навчальний посібник]. Харків: «ОВС», 2008. 406 с.

19. Чайка В. М. Підготовка майбутнього вчителя до саморегуляції педагогічної діяльності : монографія. Тернопіль : ТНПУ, 2006. 275 с.

20. Шиян Б. М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті. Тернопіль : Богдан, 2008. 276 с.

Допоміжна

1. Джуринський П. Б. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної професійної діяльності: [монографія] Одеса : В-во ТОВ "Лерадрук", 2012. 422 с.

2. Мазоха Д. С. Педагогіка : навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 232 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Університету Ушинського. URL : <https://library.pdpu.edu.ua/>
2. [http // www.koob.ru](http://www.koob.ru)
3. [http // www. e-catalog.name](http://www.e-catalog.name)